

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา วัฒนธรรมองค์การกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 2 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการมีดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 89 โรงเรียน จำนวน 943 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ปีการศึกษา 2556 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้จำนวน ข้าราชการครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 274 คน วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนขนาดโรงเรียน รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ขนาดโรงเรียน	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ขนาดเล็ก	174	50
ขนาดกลาง	564	164
ขนาดใหญ่	205	60
รวม	943	274

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประสบการณ์ วิทยฐานะ และขนาดโรงเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ รวม 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกเป็น 10 ด้าน ได้แก่ การฟัง การเห็นอกเห็นใจ การเชี่ยวชาญรักษา การกระตุ้นให้นักเรียน การโน้มน้าวใจ การสร้างมโนทัศน์ การมองการณ์ไกล ความรับผิดชอบร่วมกัน การอุทิศตน เพื่อพัฒนาคน การสร้างกลุ่มชน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวนข้อคำถามรวม 59 ข้อ โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนในแบบสอบถามเป็น 5 ระดับ โดยเรียงจากมากที่สุด มาก ปานกลางน้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การ จำแนกเป็น 10 ด้าน ได้แก่ ความมุ่งประสงค์ของโรงเรียน การเสริมพลัง การตัดสินใจ ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ความไว้วางใจ ความมีคุณภาพการยอมรับ ความเอื้ออาทร ความซื่อสัตย์สุจริต ความหลากหลายของบุคลากร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวนข้อคำถามรวม 30 ข้อ โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนในแบบสอบถามเป็น 5 ระดับ โดยเรียงจากมากที่สุด มาก ปานกลางน้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน จำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวนข้อคำถามรวม 20 ข้อ โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนในแบบสอบถามเป็น 5 ระดับ โดยเรียงจากมากที่สุด มาก ปานกลางน้อย น้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ได้ดำเนินการตามนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ วัฒนธรรมองค์การกับประสิทธิผลของโรงเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ร่างแบบสอบถามจากหลักการและทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ วัฒนธรรมในองค์การกับประสิทธิผลของโรงเรียน
3. นำแบบสอบถามฉบับร่างไปเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณา
4. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาแล้วมาปรับปรุงแก้ไขก่อนให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้ภาษา เพื่อให้สามารถวัดได้ตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิรายนามดังต่อไปนี้
 - ดร.สมุทรา ชำนาญ หัวหน้าประจำศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 - ว่าที่ร้อยตรี ดร.อนันต์ สุขภาคกิจ อาจารย์พิเศษ ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 - ดร.สุกิจ โพธิ์ศิริกุล อาจารย์พิเศษ ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 - ดร.ณัฐกฤตา งามมฤตย์ อาจารย์พิเศษ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 - นายรัชชชัย อู่พานิช ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2
6. นำแบบสอบถามที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence: *IOC*) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป
7. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำเสนอต่อประธานและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเป็นขั้นสุดท้ายก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป
8. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2 เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือดังนี้

8.1 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ (Try Out) มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item - Total Correlation)

8.2 หลังจากนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) ของข้อคำถามแต่ละข้อของแบบสอบถามตอนที่ 2 ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) อยู่ระหว่าง .488 - .870 แบบสอบถามตอนที่ 3 วัฒนธรรมองค์กร มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) อยู่ระหว่าง .583 - .921 และแบบสอบถามตอนที่ 4 ประสิทธิภาพของโรงเรียน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) อยู่ระหว่าง .435 - .770

8.3 นำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนกที่ยอมรับได้มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1992, pp. 202-204) ผลการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามปรากฏว่าแบบสอบถามตอนที่ 2 ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ .987 แบบสอบถามตอนที่ 3 วัฒนธรรมองค์กร มีค่าความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ .982 และแบบสอบถามตอนที่ 4 ประสิทธิภาพของโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ .924

9. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองและปรับปรุงแล้วไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากฝ่ายบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ที่กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. จัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 274 ชุด ให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และส่งทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้วิจัยได้บรรจุแบบสอบถามแต่ละชุดในซองอย่างมิดชิดพร้อมติดแสตมป์ จ่าหน้าซองถึงผู้วิจัย เพื่อให้ส่งคืนตามกำหนด

3. จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 274 ชุด ได้รับกลับคืน จำนวน 274 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนแบบสอบถาม และการแปลความหมายของคะแนนที่กำหนดไว้และเทียบกับเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 22-25) ดังนี้

1.1 แบบสอบถามตอนที่ 2 ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารโรงเรียน ใช้เกณฑ์และการแปลความหมาย ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับ

ปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับ

น้อยที่สุด

1.2 แบบสอบถามตอนที่ 3 วัฒนธรรมองค์การ ใช้เกณฑ์และการแปลความหมาย

ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง วัฒนธรรมองค์การอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง วัฒนธรรมองค์การอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง วัฒนธรรมองค์การอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง วัฒนธรรมองค์การอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง วัฒนธรรมองค์การอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.3 แบบสอบถามตอนที่ 3 ประสิทธิภาพของโรงเรียน ใช้เกณฑ์และการแปลความหมาย

ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้กับประสิทธิผลของโรงเรียน ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540, หน้า 144) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .81 ขึ้นไปถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .61 - .80 ขึ้นไปถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .41 - .60 ขึ้นไปถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับ

ปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .21 - .40 ขึ้นไปถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับ
ค่อนข้างต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าต่ำกว่า .20 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับประสิทธิผลของโรงเรียน ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540, หน้า 144) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .81 ขึ้นไปถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .61 - .80 ขึ้นไปถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .41 - .60 ขึ้นไปถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับ

ปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .21 - .40 ขึ้นไปถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับ
ค่อนข้างต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าต่ำกว่า .20 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และการทดสอบสมมติฐานการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ “ระดับภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา วัฒนธรรมองค์การกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2” สถิติที่ใช้คือ การหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. การวิเคราะห์ “ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา วัฒนธรรมองค์การมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2” สถิติที่ใช้คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

3. การวิเคราะห์ “สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา
วัฒนธรรมองค์การสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2 ได้” สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise
Multiple Regression Analysis)

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University